

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 3 שנה 2024

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים LL.B.

היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי הלכה למעשה

מרצים/ות:

עו"ד שלומית ברנע פרנו shlomit.barnea@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	סוג הקורס:	שעות שבועיות:	נקודות זכות:
4823	בחירה	2	2
דרישות הקורס:	קוד קבוצה:	שפת לימוד:	
מבחן סופי	243482301	עברית	

נושאי הקורס

1. קווים לדמותו של היועץ המשפטי המשרדי

- מבנה הממשלה, עבודתה וסמכויותיה
- התשתית הנורמטיבית למעמד היועץ המשפטי המשרדי
- עובד מדינה – אבל אחר
- דרך מינוי, תקופת כהונתו ודרכי סיום העסקתו

2. יועץ משפטי ושומר סף

- מיהו הלקוח: זיהוי האינטרסים הלגיטימיים והדרך ליישב ביניהם
- לא עוד עו"ד - בין עורך דין לבין יועץ משפטי
- בעל סמכויות וכלי שרת - בין היעוץ המשפטי לבין שמירת הסף

3. משרתם של שני אדונים

- מודל הכפיפות הכפולה - בין הפטיש לסדן
- מעמדו המהותי והארגוני במשרד
- ההבדל בין תיאוריה לפרקטיקה - ההבדל בין פיקוד ללוחמת שטח
- חשיבות יחסי העבודה ודרכי בנייתם - או על חשיבותה של האינטליגנציה הרגשית

4. עבודת הייעוץ ותכניה – מהלכה למעשה

- עקרונות ביצוע התפקיד ודרכי היישום
- מול גורמי המשרד ומחוצה לו
- מול משרד המשפטים
- תחומי ההתמחות

5. עבודת שומר הסף

- מתי יעוץ משפטי הופך לשמירת סף
- אתיקה, משמעת ופלילים
- בין הממלכתי לאיש/פוליטי
- ניגוד עניינים – עקרונות והסדרה
- בחירות

6. עבודת הממשלה והיעוץ המשפטי של המשרד

- עבודת הממשלה
- הכנת חוות דעת להצעות החלטה לממשלה ולוועדות שרים
- ועדות ציבוריות
- ממשקים עם הכנסת

מטרות הקורס

מטרת הקורס להקנות לסטודנטים ידע והבנה בעבודת היעוץ המשפטי של המשרד הממשלתי, וכלים להתמודדות מושכלת עם האתגרים, המורכבות, תחומי הידע והסוגיות המובאות לפתחו.

הקורס יעמוד על המאפיינים הייחודיים של היעוץ המשפטי במשרד הממשלתי, ובכללם דרך מינוי; מעמדו המהותי והארגוני; סמכויותיו; תפקידיו כזרועו הארוכה של היעוץ המשפטי לממשלה, כיועץ וכשומר סף, והצעות החוק הנוגעות למעמדו; הבנה של ההבדלים המהותיים בין יועץ משפטי לעורך דין; חיוניות תפקידו לשמירת האינטרס הציבורי; עבודתו ותכניה – יעוץ וחקיקה במסגרת המשפט החוקתי, המשפט המנהלי, תחומי משפט רלוונטיים אחרים, נהלים, כללים והנחיות היעוץ המשפטי לממשלה, תפקידי חובה ותפקידי רשות; היקף אחריותו להחלת שלטון חוק, מנהל תקין, נורמות אתיקה ופלילים; סיוע לגורמי המשרד בניבוי החלטות ממשלה וביצוען ובקידום פרויקטים לאומיים; גיבוי עמדת המשרד בהליכים משפטיים; שמירה על אינטרסים מוסדיים של המשרד, ודרכי התנהלות במשרד ומול רשויות אחרות. הקורס יידרש גם להיבטים ולדילמות הכרוכים בדואליות שבתפקיד – בין היעוץ המשפטי לממשלה לבין השר ומנכ"ל המשרד, בין הייעוץ המשפטי לבין שמירת הסף, בין הממלכתי לבין הפוליטי והאישי, ויעמוד על חשיבות האמון והגיבוי ביחסי העבודה ודרכי בנייתם. כן תילמד שאלת זהות "הלקוח" – ההתמודדות המתמדת לזיהוי האינטרסים הלגיטימיים, והדרך ליישב ביניהם. בנוסף יעמוד הקורס על הצדדים המעשיים בעבודת היעוץ המשפטי והשלכותיהם, ויקנה הצצה לעבודת הממשלה ולתהליכי קבלת החלטות במגזר הממשלתי. הקורס יכלול אף ניתוח מקרים המשלבים התמודדות עם דילמות, ברמה אקדמית ופרקטית.

מבנה ציון הקורס

100% מהציון הסופי מורכב ממבחן שרוב שאלותיו במתכונת רב-ברירה (אמריקאי).

ניתן לצבור עד 5 נקודות מיטיב. מהמפגש השני תוצג בכל מפגש מטלה יישומית להגשה במסגרת המפגש, המבוססת על החומר שיילמד באותו מפגש, בהיקף של עד חצי עמוד, כאשר בגין כל מטלה ניתן לקבל עד נקודת מיטיב אחת.

שעות קבלת מרצה

בתום כל מפגש ניתן לפנות למרצה.

ניתן בכל עת לשלוח מייל ל: shlomit.barnea@post.runi.ac.il

רשימת קריאה

היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי – להלכה ולמעשה

המרצה: עו"ד שלומית ברנע פרנו

רשימת קריאה

1. קווים לדמותו של היועץ המשפטי המשרדי

- מבנה הממשלה, עבודתה וסמכויותיה
- התשתית הנורמטיבית למעמד היועץ המשפטי המשרדי
- עובד מדינה – אבל אחר
- דרך מינוי, תקופת כהונתו ודרכי סיום העסקתו

קריאת חובה

- חוק יסוד: הממשלה, סעיפים 4, 5.
- חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, סעיפים 12, 19, 21, 23.
- הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון - מינוי יועצים משפטיים של משרדים, היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט מדינה), התשפ"ג-2023 (פ/2803/25).
- בג"ץ 6198/23 ועוד **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' שר הביטחון ואח'** (25.6.24), סעיפים 30-27, 87-84.
- "היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה", הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1000 (אתר משרד המשפטים).
- "תפקידי היועץ המשפטי לממשלה" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 000

(אתר משרד המשפטים).

- **"דו"ח הצוות הבינמשרדי לבחינת סוגיות הנוגעות למערך היעוץ המשפטי למשרדי הממשלה" (2008) (דו"ח אברמוביץ).**

קריאת רשות

- חוק יסוד: הממשלה, סעיפים 24א, 31, 32, 33.
- הצעת חוק יסוד: הממשלה (תיקון – סמכויות הממשלה בענייניה המשפטיים) (פ/3594/25).
- תקנון שירות המדינה (תקשי"ר) נסמן 02.532 (אתר נציבות שירות המדינה).
- תקנון שירות המדינה (תקשי"ר) נסמן 02.621 (אתר נציבות שירות המדינה).
- החלטה 1411 של הממשלה בעניין **"צוות בינמשרדי לבחינת סוגיות הנוגעות למערך היעוץ המשפטי למשרדי הממשלה"** (18.3.2007).
- החלטה 4528 של הממשלה בעניין **"המלצות הצוות הבינמשרדי לבחינת מערך היעוץ המשפטי למשרדי הממשלה – יישום"** (1.3.2009).
- בג"ץ 4267/93 **אמיתי - אזרחים למען מנהל תקין וטוהר המידות נ' יצחק רבין ראש ממשלת ישראל**, פ"ד מז(5) 473, 441 (1993).
- בג"ץ 8600/04 **ראש המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה**, פ"ד נט(5) 673, 685 (2005).
- בג"ץ 5604/19 **התנועה לטוהר המידות נ' ח"כ נתניהו**, (פורסם בנבו, 9.10.22), עמ' 32.
- בג"ץ 2109/20 **שחר בן מאיר נ' ראש הממשלה** (פורסם בנבו, 26.04.20).
- בג"ץ 204/21, 166/21, 158/21 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ' השר לביטחון פנים ואח'** (פורסם בנבו, 31.1.21).
- בג"ץ 5920/20, 3056/21 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ואח' נ' היעוץ המשפטי לממשלה ואח'** (פורסם בנבו, 25.3.21).
- בג"ץ 3056/20 **התנועה למען איכות השלטון נ' היועצת המשפטית לממשלה** (פורסם בנבו, 1.5.23), החלטת הנשיאה חיות בעמ' 5.
- בג"ץ 5658/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (פורסם בנבו, 1.1.2024), סעיף 166 לפסה"ד של הנשיאה חיות, סעיפים 87, 92 ו-94 לפסה"ד של השופט עמית, סעיף 27 לפסה"ד של השופטת ברק-ארז, סעיף 25 לפסה"ד של השופט רונן.
- בג"ץ 5474/23 **חברת דואר ישראל בע"מ נ' שר התקשורת** (פורסם בנבו, 7.3.24), עמ' 30, 33-34 לפסה"ד של השופט עמית.
- בג"ץ 4137/24 **השר דוד אמסלם נ' שר הביטחון ואח'** (פורסם בנבו, 6.6.2024).
- משרד המשפטים **דו"ח הוועדה לבחינת תיאור תפקידים של משרת יועץ משפטי של משרד ממשלתי** (1990).
- "דו"ח ועדת המשפטים בדבר סמכויות היעוץ המשפטי לממשלה" (1962) (דו"ח ועדת אנרנט), פורסם בספר **קלינהופר על המשפט הציבורי** (יצחק זמיר עורך, 1993), 421.
- רות גביזון "היעוץ המשפטי לממשלה: בחינה ביקורתית של מגמות חדשות" **פיללים** ה'27, 35-39 (1996).
- משרד המשפטים **"הוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היעוץ המשפטי לממשלה ונושאים הקשורים לכהונתו"** (1998) (דו"ח ועדת שמגר), עמ' 12-14, 61-62.
- מרכז המידע והמחקר של הכנסת, **"מעמדם ותפקידם של יועצים משפטיים במשרדי הממשלה – סקירה משווה"** (2011) (אתר הכנסת).
- אליקים רובינשטיין "יועץ איננו רועץ: סכנת הסירוס והפוליטיזציה של היועמ"שים", **גלובס**, 02.2018.

- המכון הישראלי לדמוקרטיה, מכתב לוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, בנושא: **"הצעת החוק לשינוי דרכי מינוי יועצים משפטיים במשרדי הממשלה"**, מיום 04.2018.
- התנועה למשילות ודמוקרטיה, נייר עמדה בעניין **"דרכי מינויים של היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה"** (הוגש לוועדת חוקה, חוק ומשפט לקראת הדיון הקבוע ליום 25.6.2018).
- ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, **חדשות הועדה**, בנושא "הכנה לקריאות שניה ושלישית של הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון מס' 20) (מינוי היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה), התשע"ח-2017 ולקריאה ראשונה של הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון - מינוי יועצים משפטיים של משרדים), התשע"ז-2017" (25.06.2018).

<https://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Huka/News/Pages/press25618a.aspx>

- והמשך הדיון ביום 26.11.2018:

<https://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Huka/News/Pages/press211118c.aspx>

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001224505>

- דינה זילבר, דיון בוועדת החוקה של הכנסת, 22.10.2018.

<https://main.knesset.gov.il/activity/committees/huka/news/pages/press221018b.aspx>

- "יועץ משפטי שומר סף או עוזר השר?", **שקוף** 12.18.

[/https://shkifut.info/2018/12/legaladvisors](https://shkifut.info/2018/12/legaladvisors)

- ד"ר גיא לוריא "ההסכמים הקואליציוניים של הממשלה ה-37 | מינוי יועצים משפטיים במשרדי הממשלה" **המכון הישראלי לדמוקרטיה**, 30.12.22.

<https://www.idi.org.il/articles/46856>

- פרופ' בני פורת "סמכות הממשלה והשרים לקבוע את עמדתם המשפטית בפעולתה השוטפת ובפני ערכאות שיפוטיות: מבט מן המשפט העברי", **המכון הישראלי לדמוקרטיה**, (15.1.23).

- ד"ר גיא לוריא, דפני בנבניסטי "מינוי היועמ"שים כמשרות אמון יפגע בשלטון החוק ובאמון בממשלה", **המכון הישראלי לדמוקרטיה**, 2.2023.

<https://www.idi.org.il/articles/46856>

- פרופ' אביחי מנדלבלית "חוק היועמ"שים מרסק את הדמוקרטיה הישראלית" **שש עם עורך בן עמי** 17.4.23, N12.

https://www.mako.co.il/news-politics/2023_q2/Article-a4ed1728dcf8781027.htm

2. יועץ משפטי ושומר סף

- מיהו הלקוח: זיהוי האינטרסים הלגיטימיים והדרך ליישב ביניהם
- לא עוד עו"ד - בין עורך דין לבין יועץ משפטי
- בעל סמכויות וכלי שרת - בין הייעוץ המשפטי לבין שמירת הסף

קריאת חובה

- חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, סעיף 54.
- כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986, סעיפים 2, 19.
- מערך היעוץ המשפטי למשרדי הממשלה ויחידות הסמך – **הנחיות לביצוע נציבות שירות המדינה** (מיום 14.07.10) (אתר נציבות שירות המדינה).
- יצחק זמיר **הסמכות המנהלית** כרך א-ההליך המינהלי 106-108 (נבו הוצאה לאור) (2011).

קריאת רשות

- הצעת חוק יסוד: הממשלה (תיקון – סמכויות הממשלה בענייניה המשפטיים), התשפ"ג-2023.
- הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – מינוי יועצים משפטיים של משרדים, היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט מדינה), התשפ"ג-2023.
- תקנון שירות המדינה (תקשי"ר) נסמן 871 (אתר נציבות שירות המדינה).
- תקנון שירות המדינה (תקשי"ר) נסמן 13.6 (אתר נציבות שירות המדינה).
- בג"צ 4247/96 **יעל גרמן נ' מועצת עיריית הרצליה ואח'** פ"ד נב(2) 222, 239-240.
- בג"צ 4247/97 **סיעת מרצ במועצת עיריית ירושלים נ' השר לענייני דתות**, פ"ד נב(5), 241, 277 (פסק דינה של השופטת דורנר).
- בג"צ 154/98 **הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(5), 111, פסקה 4 לפסה"ד של השופטת שטרסברג-כהן.
- בג"צ 3495/06 **הרב יונה מצגר נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 30.7.2007) עמ' 11.
- בג"צ 1262/06 **התנועה למען איכות השלטון נ' סיעת ש"ס** פ"ד ס"א (1) 185, סעיף 23 לפסה"ד של הנשיא ברק.
- בג"צ 1800/07 **לשכת עוה"ד בישראל נ' נציבות שירות המדינה** (פורסם בנבו, 07.10.08).
- בג"צ 4646/09 **יואל לביא נ' ראש הממשלה**, תק-על 2008 (4), 1971, פסקה 33.
- בג"צ 5134/14 **התנועה למען איכות שלטון בישראל נ' מועצת מקרקעי ישראל** (פורסם בנבו, 14.11.16), פסקאות 47-51 לפסק דינה של שופטת ברוך, פסקאות א-ה לפסק דינו של השופט רובינשטיין.
- עת"מ 64005-01-20 **גיא זומר נ' עו"ד מיטל כץ, הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים**, (פורסם בנבו, 14.06.20).
- בג"צ 158/21, 166/21, 204/21 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ. השר לביטחון פנים ואח'** (פורסם בנבו, 31.1.21), פסק דינה של השופטת דפנה ברק-ארז, סעיפים 6-8 לפסק דינו של השופט מני מזוז.
- בג"צ 3056/21, 5920/20 **המשפטי לממשלה ואח'** (פורסם בנבו 25.3.21), 12, 16.
- בג"צ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון נ' היועצת המשפטית לממשלה (פורסם בנבו, 1.5.23).
- בג"צ 5658/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (פורסם בנבו, 1.1.2024), סעיף 166 לפסה"ד של הנשיאה חיות, סעיפים 92 ו-94 לפסה"ד של השופט עמית, סעיף 27 לפסה"ד של השופטת ברק-ארז, סעיף 25 לפסה"ד של השופטת רונן.
- בג"צ 6198/23 ועוד **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' שר הביטחון ואח'** (25.6.24), סעיפים 27-30, 84-87.
- יצחק זמיר "היועץ המשפטי לממשלה והמאבק על חוקיות השלטון" **עיוני משפט** יא(3) 411-417 (תשמ"ז).

- יצחק זמיר, "היועץ המשפטי לממשלה: משרת הציבור ולא משרת הממשלה" **ספר קלינגהופר: על המשפט הציבורי** (יצחק זמיר עורך, 1993) 451, 452-451.
- מרים נאור "הפרקליט בשירות המדינה" **משפטים** כד 417, 418-417 (תשנ"ה).
- רות גביזון "היועץ המשפטי לממשלה: בחינה ביקורתית של מגמות חדשות" **פלילים** ה 41-43, 27 (1996).
- שלומית ברנע פרגו "חובת הנאמנות ומילוי השליחות של נושאי משרה ונבחרי ציבור בארגוני עובדים ומעבידים" **שנתון משפט העבודה** כרך ז 221, 228-224 (תשנ"ט).
- משרד המשפטים "דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה ונושאים הקשורים לכהונתו" (דו"ח שמגר), עמ' 19-22, 46-44.
- ד' זילבר, **בשם החוק – היועץ המשפטי לממשלה והפרשות שטלטלו את המדינה** 370-371 (2012).
- דניאל פרידמן, **הארנק והחרב – המהפכה המשפטית ושברה** (ידיעות אחרונות – ספרי חמד 2013), 473-494.
- אלי בכר, "ייעוץ משפטי בארגון ביטחוני", המכון הישראלי לדמוקרטיה, 14-22, 23-26 (2013).
- א' בקשי "הייעוץ המשפטי והממשלה: ניתוח והמלצות", נייר מדיניות מס' 10, **פורום קהלת למדיניות**, (תשע"ה-2014), 20-26, 30-34 (אתר פורום קהלת).
- יצחק זמיר, **הסמכות המנהלית** כרך ד – סדרי הביקורת המשפטית (נבו הוצאה לאור, 2017), 2407-2416.
- ד"ר ראובן פרנקנבורג "יעול עבודת משרדי הממשלה", נייר מדיניות מס' 46 (2018), עמ' 27 (אתר פורום קהלת).
- התנועה למשילות ודמוקרטיה, נייר עמדה בעניין "דרכי מינויים של היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה", הוגש לוועדת חוקה לקראת הדיון הקבוע ליום י"ב בתמוז התשע"ח, 25.6.2018.
- חן מענית, "תשובת מייק בלס לגיל ברינגר", **גלובס**, 11.2018.

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001258850>

- שמעון שטרית, פירוש לחוקי היסוד (בעריכת יצחק זמיר), "הממשלה: הרשות המבצעת, פירוש לחוק יסוד: הממשלה", **הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית** (2018) כרך א, 66.
- ד"ר גיא לוריא "ההסכמים הקואליציוניים של הממשלה ה-37 | מינוי יועצים משפטיים במשרדי הממשלה", **המכון הישראלי לדמוקרטיה**, 30.12.22.

<https://www.idi.org.il/articles/46856>

- ד"ר גור בליי, דיון על "חוק היועמ"שים", אתר הכנסת, 18.1.23
- "חוק היועמשים נחשף: הממשלה תוכל לפעול בניגוד לעמדתם". **גלובס**, 1.23.

https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001435328&utm_source=social&utm_medium=referral&utm_campaign=mailTo

- גיל ברינגר "המחטף השקט: מיועצים משפטיים ל"שומרי סף", **השילוח – כתב עת ישראלי להגות ומדיניות**, גיליון 11 (אתר השילוח).
- גיא לוריא, **היועץ הטוב: אמות מידה להערכת היועץ המשפטי לממשלה**, המכון הישראלי לדמוקרטיה, מחקר מדיניות 108, 51-54, 98-101, 150.

3. משרתם של שני אדונים

- מודל הכפיפות הכפולה – בין הפטיש לסדן
- מעמדו המהותי והארגוני במשרד
- ההבדל בין תיאוריה לפרקטיקה – ההבדל בין פיקוד ללוחמת שטח
- חשיבות יחסי העבודה ודרכי בנייתם – או על חשיבותה של האינטליגנציה הרגשית

קריאת חובה

- יצחק זמיר "היועץ המשפטי לממשלה: משרת הציבור ולא משרת הממשלה" **ספר קלינגהופר: על המשפט הציבורי** (יצחק זמיר עורך, 1993) 451, 452-455.
- יצחק זמיר "המשפטן בשירות הציבורי" **ספר יצחק זמיר: על משפט ממשל וחברה** (יואב דותן ואריאל בנדור עורכים, 2005), עמ' 71.

קריאת רשות

- חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, סעיף 15א.
- "ייצוג הולם למגזרים מסוימים", הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, מס' 1.1503.
- בג"צ 5755/08 **יעל ארן נ' ממשלת ישראל** (פורסם בנבו, 20.04.09).
- בג"צ 2541/20 **עמותת איתך – משפטניות ואח' נ' ראש הממשלה** (פורסם בנבו, 26.05.20).
- בג"ץ 6198/23 ועוד **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' שר הביטחון ואח'** (25.6.24)
- ר' גביזון, "היועץ המשפטי לממשלה: בחינה ביקורתית של מגמות חדשות" **פלילים** 2 (תשנ"ז) 27, עמ' 47, 51, 54.
- א' בכר "ייעוץ משפטי בארגון ביטחוני" המכון הישראלי לדמוקרטיה" (2013), עמ' 32-39 (אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה).
- ד' בן אוליאל י' יועז "היועץ המשפטי לממשלה – דברי ימי המחלוקת: שיחה עם אהרן ברק" **משפט וממשל** יח (2017), 495, 496-500 (על תוקפה של חוות דעת היועץ).
- ד"ר ראובן פרנקנבורג "ייעול עבודת משרדי הממשלה" נייר מדיניות מס' 46 (2018) (אתר פורום קהלת).

4. עבודת הייעוץ ותכניה – מהלכה למעשה

- עקרונות ביצוע התפקיד ודרכי היישום
- מול גורמי המשרד ומחוצה לו
- מול משרד המשפטים
- תחומי ההתמחות

קריאת חובה

- חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
- חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998.
- "מתן חסות על ידי עובדי ציבור" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1700 (אתר משרד המשפטים).
- "יישום הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1801 (אתר משרד המשפטים).

קריאת רשות

- חוק יסוד: משק המדינה, סעיף 2.
- חוק יסוד: מבקר המדינה, סעיפים 2, 3.
- חוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958, סעיפים 9, 10 (א).
- חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, סעיפים 1, 4, 5, 6.
- חוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, סעיף 3א, סעיפים 34-37.
- חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992.
- חוק שירות הציבור (מתנות), תש"ם-1979.
- תקנות שירות הציבור (מתנות), תש"ם-1980.
- תקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993.
- כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, אתר משרד מבקר המדינה, סעיף 6 (3)(א).
- תקנון שירות המדינה (תקש"ר), (אתר נציבות שירות המדינה) נסמן 42.82.
- **"נוהל מענה לבקשה למסירת יומן"**, נהלי חופש המידע, נוהל מס' 13, היחידה לחופש המידע, משרד המשפטים.
- **"הסמכות להתחייב בחוזה בשם המדינה" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 2000** (אתר משרד המשפטים).
- **"טיפול בהצעות חוק ממשלתיות" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 2.3005** (אתר משרד המשפטים).
- **"הבטחות מנהליות" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.0004** (אתר משרד המשפטים).
- **"תמיכת המדינה במוסדות ציבור לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.2005** (אתר משרד המשפטים).
- **"רכישת שירותים משפטיים חיצוניים על ידי משרדי הממשלה" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 9.1001** (אתר משרד המשפטים).
- **"מתן חסות על ידי עובד ציבור" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1700** (אתר משרד המשפטים).
- **"הגבלות על קבלת וחלוקת הזמנות וכרטיסים למופעים ואירועים" הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1709** (אתר משרד המשפטים).
- בג"ץ 707/93 **סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מח(2) 749 (1994)
- בג"ץ 1800/07 **לשכת עוה"ד בישראל נ' נציבות שירות המדינה** (פורסם בנבו, 07.10.08).
- עע"מ 7678-16 **רביב דרוקר נ' הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה**, פסקה 27 (נבו, 7.8.17).
- עת"מ 151-04-06-19 **הוצאת עיתון הארץ בע"מ ואח' נ' משרד ראש הממשלה ואח'** (נבו, 11.5.21).
- בג"ץ 158/21, 166/21, 204/21 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ. השר לביטחון פנים ואח'** (פורסם בנבו, 31.1.21), סעיפים 3-4 לפסק דינו של השופט מני מזוז.
- בג"ץ 5604/19 **התנועה לטוהר המידות נ' ח"כ נתניהו**, (פורסם בנבו, 9.10.22) עמ' 19-22, 23-25, 32.
- בג"ץ 6198/23 ועוד **התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח' נ' שר הביטחון ואח'** (25.6.24), סעיף 63.
- משרד המשפטים **"הוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה ונושאים הקשורים לכהונתו"** (1998), (ועדת שמגר), עמ' 46-45.

5. עבודת שומר הסף

- מתי יעוץ משפטי הופך לשמירת סף
- אתיקה, משמעת ופליילים
- בין הממלכתי לאישיו/פוליטי
- ניגוד עניינים – עקרונות והסדרה
- בחירות

קריאת חובה

- חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963, סעיף 17.
- חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), תשי"ט-1959, סעיפים 1, 3, 5, 7, 8.
- חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959, סעיפים 4-1, 17.
- חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1969.
- חוק הממשלה, התשס"א-2001, סעיף 8א.
- "כללי האתיקה לעובדי המדינה", **הנחיית נציב שירות המדינה** (אתר נציבות שירות המדינה).
- בג"צ 9485/08 **עזרא נ' ועדת המשנה לנושאים טכנוניים עקרוניים (ולנת"ע)** פסקה 19 (נבו)(30.1.2012).
- טנה שפיץ "ניגוד עניינים במגזר הציבורי למעשה ולהלכה", נבו הוצאה לאור בע"מ (2013)

קריאת רשות

- הצעת חוק שירות הציבור (מתנות) (תיקון - תרומה למימון הליך משפטי או טיפול רפואי וחובת דיווח), התשפ"ג-2023.
- תקנון שירות המדינה (תקשי"ר), (אתר נציבות שירות המדינה), פרק 13.6, פרק 42.3, פרק 42.5, פרק 42.731.
- "בדיקת מינויים על ידי היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1.1500 (אתר משרד המשפטים).
- "עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות המדינה", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1.1555 (אתר משרד המשפטים).
- "פעילות מפלגתית בלשכות שרים", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1.1704 (אתר משרד המשפטים).
- "נסיעות שרים וסגני שרים לחו"ל במימון חוץ ממשלתי" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס. 1713 (אתר משרד המשפטים).
- "פעילות מפלגתית של עובדי מדינה ושל עובדי רשויות מקומיות", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1902 (אתר משרד המשפטים).
- "מינויים בתקופת בחירות" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1501 (אתר משרד המשפטים).
- "איסור על תעמולת בחירות במימון כספי גוף מבוקר – פרסומים המופצים על ידי משרדי הממשלה" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1900 (אתר משרד המשפטים).
- "איסור על תעמולת בחירות במימון כספי גוף מבוקר" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1.1908 (אתר משרד המשפטים).

- "הגבלה על טיפול בפניות של חברי גוף בוחר על ידי נבחר ציבור" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1.1708 (אתר משרד המשפטים).
- "התבטאויות עובדי מדינה ומניעת גזענות", **חוזר משמעת** (אתר נציבות שירות המדינה, 30.11.2019)

<https://www.gov.il/BlobFolder/policy/directive-32-2019/he/directive-32-2019.pdf>

- "איסור הקלטה בשירות המדינה" **הודעה מס' פב/4** (אתר נציבות שירות המדינה, 12.1.2022)

<https://www.gov.il/BlobFolder/policy/tashpab4/he/tashpab4.pdf>

- בג"ץ 595/89 **משה שמעון נ' הממונה על מחוז הדרום במשרד הפנים**, פ"ד מד (1) 409.
- בג"ץ 7074/93 **סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מח (2) 749, עמ' 774א-776, 7778-779ג.
- בג"ץ 5167/00 **פרופ' הלל וייס נ' ראש הממשלה** פד"י נה (2), 455.
- בג"ץ 8815/05 **לנדשטיין ואח' נ' שפיגלר** (פורסם בנבו, 26.12.2005).
- בג"ץ 1262/06 **התנועה למען איכות השלטון נ' סיעת ש"ס** (פורסם בנבו, 5.3.2006), סעיף 23 לפסה"ד.
- בג"ץ 7607/06, 6728/06 **עמותת "אומץ" (אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי) ואח' נ' ראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט ואח'**, (פורסם בנבו, 11.06).
- תב"כ 3/21 **עו"ד שחר בן מאיר נ' שר החינוך ואח'** (פורסם בנבו, 20.01.2019).
- תב"כ 5/22 **התנועה למען איכות השלטון נ' מפלגת הליכוד** (פורסם בנבו, 20.08.19).
- תב"כ 6/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה נתניהו** (פורסם בנבו, 19.01.20).
- תב"כ 7/24 **עו"ד שחר בן מאיר נ' רון חולדאי** (פורסם באתר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, 24.1.21).
- תב"כ 15/24 **עו"ד שחר בן מאיר נ' פרופ' אבי שמחון** (פורסם באתר ועדת הבחירות לכנסת, 5.2.21).
- תב"כ 35/24 **אחריות לאומית – ישראל הבית שלי בע"מ נ' ח"כ בנימין נתניהו** (פורסם באתר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, 16.3.21).
- בג"ץ 3056/21, 5920/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** (פורסם בנבו 25.3.21) עמ' 11-13, 17, 20-21.
- תב"כ 3/25 **מפלגת הליכוד נ' מר יאיר לפיד ראש הממשלה ואח'** (פורסם באתר ועדת הבחירות לכנסת, 25.7.22)
- תב"כ 1/26 **עו"ד שחר בן מאיר נ' בנימין נתניהו, ראש הממשלה ואח'**, אתר הכנסת, 19.1.23.
- בג"ץ 1893/23 **ארגון לביא נ' היועצת המשפטית לממשלה** (נבו, 22.3.23), פסה"ד של שופט גרוסקופף.
- סע"ש 22465-03-23 **בביה"ד האזורי לעבודה בחיפה, עו"ד שאול כהן נ' מדינת ישראל נציבות שירות המדינה ואח'**, (נבו, 4.4.23).
- בג"ץ 3056/20 **התנועה למען איכות השלטון נ' היועצת המשפטית לממשלה** (נבו 1.5.23), החלטת הנשיאה חיות בעמ' 5.
- יצחק זמיר "ניגוד עניינים בשירות הציבורי" **ניגוד עניינים במרחב הציבורי** – משפט, תרבות, אתיקה ופוליטיקה 225 (דפנה ברק ארז, דורון נבות ומרדכי קרמיניצר עורכים 2009), עמ' 232-234, 238-251, 301-305, 285, 269-254, 253-320, 310-320

326-332, 323-324.

- דפנה ברק-ארז **משפט מנהלי** כרך א (2010), 532, 541-540.
- יובל פלדמן, גיא פריבר "אתיקה התנהגותית והמאבק בשחיתות שלטונית", המכון הישראלי, **המכון הישראלי לדמוקרטיה** (אוגוסט 2019).

6. עבודת הממשלה והיועץ המשפטי של המשרד

- עבודת הממשלה
- הכנת חוות דעת להצעות החלטה לממשלה ולוועדות שרים
- ועדות ציבוריות
- ממשקים עם הכנסת

קריאת חובה

- חוק יסוד: הממשלה, סעיפים 31(א-ו), 32, 35, 38, 39, 40.
- חוק הממשלה התשס"א-2001, סעיף 8א.
- חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1969.
- תקנון עבודת הממשלה, (אתר נציבות שירות המדינה), סעיפים 4, 5, 58, 71.
- "מינוי והרכב ועדות ציבוריות מייצעות ודרכי פעולתן" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 11502 (אתר משרד המשפטים).
- "יצוג הולם למגזרים מסויימים", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 11503 (אתר משרד המשפטים).
- החלטת ממשלה מס' 4431 בעניין: **"נוהל העברת תפקיד בעת חילופי שרים בעת כינון ממשלה חדשה"** (מיום 25.01.2009, עודכנה ביום 18.09.2017).
- בג"צ 3736/16 **משרד תומר ורשה - עורכי דין נ' שר הפנים** (פורסם בנבו, 2.2017), סעיף 15 לפסק דינו של השופט שוהם.

קריאת רשות

- חוק יסוד: הכנסת, סעיף 19, תקנון הכנסת סעיף 123.
- חוק הכנסת, התשנ"ד-1994, סעיף 64.
- חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, סעיפים 19, 21, 23.
- "נסיעות שרים וסגני שרים לחו"ל במימון חוץ-ממשלתי", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 11713 (אתר משרד המשפטים).
- הופעת נציגי הממשלה בפני ועדות הכנסת – חובה לייצג עמדה התואמת את עמדת הממשלה", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 11005 (אתר משרד המשפטים).
- "רציפות הממשלה", **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 1400 (אתר משרד המשפטים).
- "מנוי והרכב ועדות ציבוריות מייצעות ודרכי פעולתן" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 11502 (אתר משרד המשפטים).
- "מסירת מידע משיבות הממשלה – פניות מן הציבור" **הנחיית היועץ המשפטי לממשלה** מס' 31002 (אתר משרד המשפטים).
- בג"צ 7607/06, 6728/06 **עמותת "אומץ" (אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ואח' נ' ראש ממשלת ישראל אהוד אולמרט ואח' (נבו, 30.11.06).**
- בג"צ 3736/16 **משרד תומר ורשה - עורכי דין נ' שר הפנים** (פורסם בנבו, 22.2.2017), סעיף 15 לפסק דינו של השופט שוהם.
- בג"צ 4517/18 **ד"ר עו"ד רפי נץ נ' ראש הממשלה** (פורסם בנבו, 11.07.2018).

- בג"צ 2541/20 **עמותת איתך – משפטניות ואח' נ' ראש הממשלה** (נבו, 26.05.20).
- עע"מ 452/21, בג"ץ 614/21 **התנועה לחופש המידע ואח' נ' משרד ראש הממשלה ואח' (נבו, 07.09.2022).**
- אריה זהר "בסוף נשאר הפרוטוקול – על עבודת הממשלה ומזכירות הממשלה", **ידיעות אחרונות ספרי חמד** (2018).